

Электрон тендерларнинг афзалликлари

Д.Ф.Фазлиддинова
ТМИ

Аннотация: Мақолада давлат харидлари тизимида электрон тендер амалга ошириш тартиби ва афзалликлари ёритилган.

Калит сўзлар: тендер, электрон тендер, харид комиссияси, электрон тизим

Advantages of electronic tenders

D.F.Fazliddinova
Tashkent Institute of Finance

Abstract: The article describes the procedure and advantages of electronic tendering in the public procurement system.

Keywords: tender, electronic tender, procurement commission, electronic system

Маълумки, 2022 йил 1 январдан тендерлар электрон шаклда ўтказилади. Тендерни ўтказишда харид комиссияси роли каттадир. Харид комиссиясининг масъул котиби иштирокчиларнинг таклифларини тендер бўйича харид қилиш ҳужжатларини расмийлаштириш талабларига мос келиши бўйича текширишни амалга оширади ва текшириш натижаларини харид комиссиясига кўриб чиқиш учун тақдим қилади ҳамда тасдиқланган мезонлар бўйича иштирокчиларнинг таклифларини баҳолаш натижаларини давлат харидларининг электрон тизимида жойлаштиради.

Давлат буюртмачиси харид комиссиясининг ҳар бир аъзосига ва масъул котибига ўз вазифаларини амалга ошириш учун давлат харидларининг электрон тизимида шахсий кабинет очади.

Харид комиссиясининг ваколатига киритилган масалаларни кўриб чиқиш учун харид комиссиясининг аъзолари ва масъул котибининг мулоқот қилиш имконияти давлат харидларининг электрон тизими томонидан ёпиқ чат орқали таъминланади.

Давлат харидларининг электрон тизимидаги шахсий кабинетга биринчи мартаба кириладиганда харид комиссиясининг ҳар бир аъзоси, шу жумладан, унинг раиси ҳўжалик юритувчи субъектлар, шу жумладан, тадбиркорлик субъектлари билан аффилиланганлик хусусиятига эга алоқалар мавжудлиги тўғрисида маълумотларни киритиши шарт. Оператор харид комиссияси

аъзолари томонидан киритилган маълумотларнинг махфийлигини таъминлаш бўйича жавоб беради.

Харид комиссияси раисининг аффилиланганлик хусусиятига эга алоқалари мавжуд бўлса, тендерни ўтказиш жараёни давлат буюртмачиси томонидан харид комиссиясининг вақтинчалик янги раиси тайинлангунига қадар тўхтатилади.

Харид комиссиясининг ҳар бир аъзоси ўзининг шахсий кабинетини орқали овоз беришда ёқлаб овоз бериши, қарши овоз бериши ёки унда иштирок этишдан бош тортиши мумкин. Белгиланган муддатларда харид комиссия аъзоси шахсий кабинетини орқали овоз беришдан бош тортган тақдирда, унинг овози бетараф сифатида қабул қилинади. Харид комиссия раиси ёки унинг вазифасини бажарувчи овоз беришдан бош тортишга ҳақли эмас.

Давлат буюртмачиси томонидан тендер ўтказиш тўғрисидаги қарор қабул қилинганидан сўнг давлат буюртмачисининг мутахассислари ёки тендерни ташкил этиш ва ўтказиш учун масъул шахс томонидан тендер бўйича харид қилиш ҳужжатлари, шартнома ва тендер ўтказиш ҳақидаги эълоннинг матни ишлаб чиқилади.

Тендер таклифининг техник ва нарх қисми бўйича давлат буюртмачисининг товарларга (ишларга, хизматларга) бўлган эҳтиёжларини қондириш учун таклифнинг ҳар бир қисмини баҳолаш аҳамиятига қараб нисбий қиймати белгиланади.

Давлат буюртмачиси иштирокчиларнинг тендер таклифларини баҳолаш усулини (энг паст нарх усулини ёки балл усулини) ва мезонларини ишлаб чиқади ва харид комиссиясига келишиш учун киритади. Тендер бўйича харид қилиш ҳужжатларида тендер таклифларини баҳолаш учун қўлланиладиган балларнинг бошланғич қийматлари белгиланиши мумкин ва улардан ўтмаган иштирокчи тендердан четлатилади.

Тендер таклифининг техник қисми учун миқдорий ёки миқдорий бўлмаган (эксперт) кўрсаткичлардан келиб чиққан ҳолда баҳолаш мезонлари белгиланади.

Тендер бўйича харид қилиш ҳужжатларининг намунавий шаклларини тўлдиришда миқдорий (ўлчов бирлигини белгилаган ҳолда) ва миқдорий бўлмаган (эксперт) мезонлар харид комиссияси билан келишилган ҳолда буюртмачи томонидан тасдиқланади.

Балл усулидан фойдаланганда тендер таклифининг ҳар бир баҳолаш мезони бўйича нисбий қиймат белгиланиши мумкин. Энг паст нарх усулидан фойдаланганда иштирокчининг таклифи тендер бўйича харид қилиш ҳужжатларида белгиланган талабларга мос келиши ёки мос келмаслигини аниқловчи мезонлар белгиланиши мумкин.

Тендер бўйича харид қилиш ҳужжатларида мажбурий бўлган мезонлар белгиланиши мумкин. Бунда тендер таклифининг мажбурийлиги белгиланган

мезонларга мос келмаслиги иштирокчининг давлат харидларининг электрон тизими орқали тендернинг ҳар қандай босқичида четлатилишига олиб келади.

Бунда мажбурий мезонлар белгиланишида Қонунга мувофиқ иштирокчиларга нисбатан рақобатни чекловчи талаблар киритилишига йўл қўйилмайди.

Давлат буюртмачиси тендер бўйича харид қилиш ҳужжатларини келишиш учун электрон шаклда харид комиссиясига киритади.

Харид комиссияси ўзининг мажлисида ёки масофадан туриб тендер бўйича харид қилиш ҳужжатлари лойиҳасининг Қонун талабларига мувофиқлиги бўйича кўриб чиқади ва қуйидагиларни белгилайди:

- тендер таклифлари қабул қилинадиган муддатлар;
- тендер таклифларини баҳолаш усуллари ва мезонлари;
- тендер таклифи қисмларининг ва зарур ҳолларда техник қисмининг ҳар бир баҳолаш мезони бўйича нисбий қиймати;
- тендер таклифини таъминлаш ҳажми ва шакли.

Тендер бўйича харид қилиш ҳужжатлари лойиҳаси унда белгиланган талаблар билан бирга муҳокамага қўйилади. Харид комиссияси томонидан тендер бўйича харид қилиш ҳужжатлари лойиҳаси маъқулланган ҳолда тендер ўтказиш ҳақида қарор қабул қилинади. Тендер бўйича харид қилиш ҳужжатлари маъқулланмаган ҳолларда улар қайта ишлаш учун қайтариб юборилиши ёки харид комиссияси мажлисида қайта ишланиши мумкин. Маъқулланган тендер бўйича харид қилиш ҳужжатларини давлат буюртмачиси ЭРИ билан тасдиқлайди.

Тасдиқланган тендер бўйича харид қилиш ҳужжатлари, шунингдек, тендер ўтказиш тўғрисидаги эълон тендер иштирокчиларидан тендер таклифларини қабул қилиш муддати тугайдиган санадан камида ўн икки иш куни олдин ва кўпи билан ўттиз иш куни олдин давлат харидларининг электрон тизимида давлат буюртмачиси томонидан жойлаштирилади.

Зарур бўлган ҳолларда давлат буюртмачиси харид комиссияси қарори билан тендер таклифларини бериш муддатини узайтириши ёки тендер иштирокчиларига тендер таклифларининг амал қилиш муддатини маълум вақтга узайтириш таклифи билан мурожаат қилиши мумкин.

Тендер бўйича харид қилиш ҳужжатларида давлат буюртмачиси ҳар бир товар (иш, хизмат) харид қилиш тартиб-таомилининг алоҳида бирлиги (лот) сифатида кўриб чиқилишини эълон қилиши мумкин. Бу ҳолатда давлат буюртмачиси турли товарларни (ишларни, хизматларни) етказиб бериш учун тендернинг бир нечта иштирокчиси билан шартномалар тузиши мумкин, бунда ҳар бир лот учун фақат битта ғолиб аниқланиши мумкин.

Тендер иштирокчилари тендер бўйича электрон таклифларни ўзларининг шахсий кабинетлари орқали эълонда кўрсатилган муддатдан кечиктирмай тақдим этадилар.

Иштирокчининг тендер таклифини ташкил этувчи электрон ҳужжатлар оператор томонидан белгиланган намунавий шакллар асосида тақдим этилади. Давлат харидларининг электрон тизимига жойлаштирилган тендер таклифи иштирокчи томонидан тасдиқланади.

Тендер таклифи билан биргаликда иштирокчилар эскизлар, расмлар, чизмалар, фотосуратлар ва бошқа ҳужжатларни файл сифатида жойлаштиришлари мумкин.

Бунда иштирокчиларнинг тендер таклифлари давлат харидларининг электрон тизимида намунавий шаклларга мувофиқ ҳужжатларни бириктириш орқали тақдим этилади. Иштирокчининг тендер таклифларида кўрсатилган маълумотлар бириктирилган ҳужжатлардаги маълумотларга мос келиши керак.

Тендер таклифларини очиш муддати етиб келгунга қадар улар тендер иштирокчилари, шунингдек, харид комиссияси масъул котиби ва аъзолари томонидан кўрилишига йўл қўйилмайди, бундан ушбу таклифларни тақдим этган иштирокчи мустасно. Мазкур талабнинг бажарилишига оператор жавобгар ҳисобланади.

Тендер иштирокчиси битта лотга фақат битта тендер таклифини беришга ҳақли. Тендер иштирокчиси тақдим этилаётган ахборот (маълумот) ва ҳужжатларнинг ҳақиқийлиги ва тўғрилиги учун жавоб беради. Тендер иштирокчиси тендер таклифларини бериш муддати тугагунга қадар берилган тендер таклифини қайтариб олишга ёки унга ўзгартиришлар киритишга ҳақли. Жойлаштирилган эълонда кўрсатилган муддат ва вақтда давлат харидларининг электрон тизими тендер таклифларини қабул қилишни тўхтатади. Тендер таклифлари тендер бўйича харид қилиш ҳужжатларида кўрсатилган муддатда ўз кучида қолади. Тендер иштирокчиси тендер бўйича харид қилиш ҳужжатларидаги талабларни тушунтириш талаби билан давлат буюртмачисига очик электрон чат орқали сўров юборишга ҳақли.

Давлат буюртмачиси сўров тушган санадан эътиборан икки иш куни ичида ушбу сўровга очик электрон чат орқали тушунтириш юбориши шарт. Тендер бўйича харид қилиш ҳужжатларининг қоидаларига доир тушунтиришлар уларнинг мазмун-моҳиятини ўзгартирмаслиги керак. Давлат буюртмачиси томонидан тендер таклифларининг таъминланиши зарурлиги белгилаган тақдирда, иштирокчи тендер таклифлари юборилгунга қадар таъминотнинг мақбуллигини тасдиқлаш тўғрисида очик электрон чат орқали сўров юборишга ҳақли. Давлат буюртмачиси бундай сўровга бир иш куни ичида жавоб беради.

Тендер харид комиссияси томонидан белгиланган муддатда ўтказилганда давлат харидларининг электрон тизими автоматик равишда иштирокчилар томонидан жойлаштирилган ва уларнинг тендер таклифларини ташкил этувчи электрон хужжатларни кўриш имкониятини беради.

Иштирокчи томонидан бириктирилган хужжатлар унинг тендер таклифида кўрсатилган маълумотларига мос бўлиши ҳамда давлат харидларининг электрон тизимидаги тўлдирилиши мажбурий бўлган электрон майдонлар тўлдирилган бўлиши керак.

Давлат харидларининг электрон тизими иштирокчи таклиф этган нархнинг бошланғич нархга мувофиқлигини ва электрон майдонларнинг тўлдирилганлигини ҳамда бириктирилган хужжатларнинг мавжудлигини текширади. Иштирокчи томонидан таклиф этилган нарх бошланғич нархдан юқори бўлса, шунингдек, тўлдирилиши мажбурий бўлган тўлдирилмаган майдонлар мавжуд бўлса ёки бириктирилиши мажбурий бўлган хужжатлар мавжуд бўлмаса, давлат харидларининг электрон тизими аниқ сабабни кўрсатган ҳолда иштирокчининг тендер таклифини рад этади. Бириктирилган хужжатлардаги маълумотларнинг иштирокчининг тендер таклифида кўрсатилган маълумотларга мувофиқлигини текшириш харид комиссиясининг масъул котиби томонидан амалга оширилади.

Тендер таклифларини баҳолаш қуйидаги кетма-кетликда амалга оширилади:

- тендер таклифининг тендер бўйича харид қилиш хужжатларида кўрсатилган талабларга мос равишда расмийлаштирилганлигини текшириш;
- иштирокчининг малака талабларга (тендер бўйича харид қилиш хужжатларида назарда тутилган бўлса) мувофиқлигини баҳолаш;
- тендер таклифининг техник қисмини баҳолаш;
- тендер таклифининг нарх қисмини баҳолаш.

Бунда давлат харидларининг электрон тизими тендер таклифининг малака, техник ва нарх қисмларида мавжуд бўлган маълумотлар тендер таклифининг олдинги қисми баҳоланиши якунлангандан сўнг кетма-кетлик билан ошкор қилинишини таъминлайди.

Тендер таклифи тендер бўйича харид қилиш хужжатларининг талабларига мувофиқлиги ёки номувофиқлиги бўйича харид комиссияси масъул котибининг қарори унинг асосланган сабаблари билан харид комиссияси томонидан тасдиқланиши лозим.

Иштирокчининг тендер таклифи талабларга мос келмаганлиги тўғрисидаги қарор ушбу қарор қабул қилинган кунда иштирокчининг шахсий кабинетига юборилади. Тендер ғолибини аниқлаш учун тендер таклифларини баҳолаш

тендер бўйича харид қилиш ҳужжатларида белгиланган мезонлар ва усул асосида амалга оширилади.

Тендер таклифларини баҳолаш вақтида харид комиссияси масъул котиби тендер иштирокчиларидан уларнинг тендер таклифлари юзасидан тушунтиришлар сўрашга ҳақли. Мазкур жараён электрон шаклда ўтказилади.

Тендер таклифининг миқдорий кўрсаткичларини, шу жумладан, нарх қисмини баҳолаш давлат харидларининг электрон тизими томонидан автоматик равишда амалга оширилади.

Миқдор кўрсаткичларига эга бўлмаган таклифнинг техник қисмининг мезонлари бўйича иштирокчиларнинг таклифларини баҳолаш ва таққослаш харид комиссияси томонидан овоз бериш орқали амалга оширилади.

Миқдор кўрсаткичларига асосланган мезонларни баҳолашда:

✓ тендер бўйича харид қилиш ҳужжатларида кўрсаткичларнинг энг кам ва энг кўп қийматлари белгиланиши мумкин;

✓ миқдор кўрсаткичлари энг кам ва энг кўп ҳисобга олинadиган қийматлари оралиғида бўлган иштирокчилар учун балл коэффиценти унинг миқдор кўрсаткичининг энг кам ва энг кўп ҳисобга олинadиган қийматларининг фарқига бўлган нисбатини аниқлаш орқали ҳисобланади;

✓ агар маълум бир мезон бўйича иштирокчининг миқдор кўрсаткичи тендер бўйича харид қилиш ҳужжатларида белгиланган шартларга мувофиқ энг кам ҳисобга олинadиган қийматдан кам бўлса, иштирокчига энг кам балл кўйилади;

✓ агар маълум бир мезон бўйича иштирокчининг миқдор кўрсаткичи энг кўп ҳисобга олинadиган қийматдан юқори бўлса, унинг кўрсаткичи энг кўп ҳисобга олинadиган қийматдан қай даражада юқорилигидан қатъи назар унга ушбу мезон бўйича энг юқори балл берилади;

✓ миқдорий ёки миқдорий бўлмаган (эксперт) мезонни баҳолаш давлат харидларининг электрон тизими томонидан баллни ушбу мезоннинг ҳисобга олинadиган қийматига кўпайтириш орқали автоматик равишда амалга оширилади.

Харид қилинаётган товарнинг (ишнинг, хизматнинг) ўзига хос хусусиятларидан келиб чиқиб харид комиссияси иштирокчиларга шартномани бажариш учун зарур профессионал ва техник малака маълумотларига, касбий ва техник компетенцияга, молиявий ресурсларга, жиҳозларга ва бошқа моддий имкониятларга, бошқарув малакасига, ишончилиқка, тажрибага ва обрўга, шунингдек, инсон ресурсларига эга эканлигига ишонч ҳосил қилиш учун кўшимча мезон ва талабларни белгилаш ҳуқуқига эга.

Бунда иштирокчиларни камситишга, савдоларнинг битта ёки бир нечта иштирокчисига савдоларда қатнашиш учун имтиёзли шарт-шароитлар яратиб

беришга, рақобатни чеклашга олиб келадиган ёки олиб келиши мумкин бўлган мезонларни, талабларни ва тартиб-таомилларни қўллашга йўл қўйилмайди.

Тендер бўйича харид қилиш ҳужжатларида тендер иштирокчисининг малака талабларига мос келишини тасдиқловчи ҳужжатларнинг давлат харидларининг электрон тизимига бириктирилиши назарда тутилиши мумкин. Давлат буюртмачиси тендер бўйича харид қилиш ҳужжатларида назарда тутилмаган мезонлар бўйича иштирокчининг малакасини баҳолашга ёки тендер бўйича харид қилиш ҳужжатларида назарда тутилмаган ҳужжатлар тақдим этилишини талаб қилишга ҳақли эмас.

Тендер бўйича харид қилиш ҳужжатларида белгиланган шартлардан келиб чиқиб давлат харидларининг электрон тизими автоматик равишда:

тендер таклифининг техник ва нарх қисмларини баҳолашни ҳисобга олган ҳолда энг юқори балл тўплаган иштирокчини (балл усулидан фойдаланганда);

тендер таклифларининг техник қисмини баҳолаш натижаларига кўра тендерда иштирок этишни давом эттиришга рухсат берилган иштирокчилар орасидан энг паст нархни таклиф этган иштирокчини (энг паст нарх усулидан фойдаланганда) ғолиб сифатида аниқлайди.

Тендер таклифларини балл усулидан фойдаланган ҳолда баҳолаш натижасига кўра икки ёки ундан ортиқ иштирокчилар бир хил балл тўплаган бўлса, энг паст нарх таклиф этган иштирокчи ғолиб деб топилади.

Тендер таклифларини энг паст нарх усулидан фойдаланган ҳолда баҳолаш натижасига кўра икки ёки ундан ортиқ иштирокчилар бир хил балл тўплаган бўлса, техник қисми бўйича энг мақбул таклифни берган иштирокчи ғолиб деб топилади.

Захирадаги ғолибни аниқлаш мазкур бандда белгиланган тартибда амалга оширилади.

Харид комиссияси аъзолари давлат харидларининг электрон тизимида автоматик равишда шаклланган йиғилишнинг электрон баённомаларини ЭРИдан фойдаланган ҳолда тасдиқлайди. Электрон баённомадан кўчирма давлат харидларининг электрон тизимида автоматик равишда эълон қилинади.

Тендер таклифларини кўриб чиқиш ва баҳолаш баённомасида:

– тендер таклифлари кўриб чиқилмаган ҳамда баҳоланмаган сана ва вақт тўғрисидаги;

– ҳозир бўлган харид комиссияси аъзоларининг ва тендер иштирокчилари ваколатли вакилларининг таркиби ҳақидаги;

– тендер таклифлари кўриб чиқилган тендер иштирокчилари тўғрисидаги;

– хар бир тендер таклифларини баҳолаш натижаларининг ёйилмаси ҳақидаги;

– тендер таклифлари уларни рад этишнинг аниқ сабаблари кўрсатилган ва асосланган ҳолда рад этилган тендер иштирокчилари ҳақидаги;

– тендер ғолиби (захира ғолиби) тўғрисида қабул қилинган қарор ҳақидаги;

– тендер ғолибининг номи (юридик шахс учун), фамилияси, исми, отасининг исми (жисмоний шахс учун), жойлашган жойи (почта манзили) ҳақидаги ахборот бўлиши керак.

Давлат буюртмачиси ғолиб бўлган таклиф акцептига қадар исталган вақтда тендерни бекор қилиш ҳуқуқига эга. Тендер бекор қилинган тақдирда давлат буюртмачиси давлат харидларининг электрон тизимида мазкур қарорнинг асосланган сабабларини эълон қилади.

Давлат буюртмачиси тендер бекор қилинганлиги учун жавобгар бўлмайди, бундан тендер давлат буюртмачисининг ғайриқонуний ҳаракатлари (ҳаракатсизлиги) оқибатида бекор қилинган ҳоллар мустасно.

Тендер натижалари бўйича шартнома тендер бўйича харид қилиш ҳужжатларида ва шартнома тузилаётган тендер иштирокчиси томонидан берилган таклифда кўрсатилган шартлар асосида ғолиб аниқланган вақтдан бошлаб ўн иш кунидан кечиктирмасдан тузилади.

Давлат буюртмачиси тендер шартларига мувофиқ қабул қилган таъминот суммаси ёки таъминотиға оид бошқа ҳужжатлар қуйидаги ҳолатлардан бири рўй берган тақдирда, иштирокчига ёки ижрочига дарҳол қайтарилишини таъминлайди:

– таклифни таъминотиға оид ҳужжатнинг амал қилиш муддати тугаган бўлса;

– шартноманинг кучга кириши ва ушбу шартноманинг бажарилиши таъминланиши, агар бундай таъминлаш давлат хариди шартларида талаб этилса;

– давлат харидлари бекор қилинса;

– таклифларни юборишнинг охириги муддати тугагунига қадар таклифнинг чақириб олиниши, агар давлат хариди шартларида бундай қайтариб олишга йўл қўйилмаслиги айтиб ўтилмаган бўлса.

Тендер иштирокчилари тендер шартлари ва тендерни ўтказиш тартиб-таомиллари бузилган ҳолатларда тендер натижаларидан белгиланган тартибда шикоят қилишлари мумкин.

Харид комиссияси давлат харидларининг бошқа субъектлари томонидан амалга ошириладиган ҳаракатлар учун жавобгар бўлмайди. Харид комиссиясининг ўз ваколати доирасида қабул қиладиган қарорлари Қонунга асосан барча иштирокчилар учун мажбурий ҳисобланади.

Тендер натижалари бўйича тузилган шартнома электрон ҳужжат шаклида тузилади ва оператор томонидан Шартномаларнинг ягона реестрига киритилади. Буюртмачилар томонидан ходимларни фуқаролик-ҳуқуқий тусдаги шартнома

асосида жалб этишни назарда тутувчи харид қилиш тартиб-таомилларини электрон шаклда ўтказиш мажбурий ҳисобланмайди.

Бунда харид комиссияси фаолиятини тартибга солиш, тендер иштирокчилари томонидан таклифларни бериш, тендер иштирокчиларининг таклифларини кўриб чиқиш ва баҳолаш, ғолиб ва захира ғолибни аниқлаш, тендер натижаларини расмийлаштириш Қонунда белгиланган тартибда амалга оширилади.

Фойдаланилган адабиётлар

1. Ўзбекистон Республикасининг 22.04.2021 йилдаги “Давлат харидлари тўғрисида”ги ЎРҚ-684-сон Қонуни

2. Вазирлар Маҳкамасининг 2022 йил 20 майдаги 276-сон қарори билан тасдиқланган “Давлат харидларини амалга ошириш билан боғлиқ тартиб-таомилларини ташкил этиш ва ўтказиш тартиби тўғрисида”ги Низом

3. O‘roqov U.Yu. Davlat xaridi. O‘quv qo‘llanma.T.:«Nihol print» ОК, 2022. 200 б.

4. У.Ўроқов, Э.Шодмонов, Д.Бобобекова. Давлат харидларини бошқариш. Т.-2022 й.

5. У. Ўроқов. Давлат харидлари тизими: кеча ва бугун. «Бозор, пул ва кредит» журнали, 8-сон, 2018 й.

6. У.Ўроқов. Давлат харидлари тизимида электрон харидлар ҳажмини ошириш масалалари. “Замонавий молиянинг миллий ва халқаро долзарб масалалари”. Халқаро илмий-амалий конференция материаллари тўплами. ТМИ, 2021 йил 20 май

7. Ўроқов У.Ю. Чинқулов Қ.Р. Ўзбекистонда давлат харидларининг такомиллашувининг ҳуқуқий асослари. «Халқаро молия ва ҳисоб» журнали, 2017 йил 8-сон.

8. У.Ўроқов. Ўзбекистонда давлат харидлари тизимини такомиллаштириш масалалари. “Ўзбекистонда давлат харидлари тизимини такомиллаштириш масалалари” мавзусидаги олий ўқув юртлараро илмий-амалий конференция материаллари тўплами. ТМИ, 2014 йил 13декабрь

9. У.Ўроқов. Ҳазначилик тизимида бюджет маблағларидан самарали фойдаланиш масалалари. “Худудлар молиявий салоҳиятини юксалтиришда хизмат кўрсатиш соҳасининг аҳамияти” мавзусидаги республика илмий-амалий конференция материаллари тўплами.ТМИ, 2017 йил

10. У.Ўроқов. Бюджет маблағларидан самарали фойдаланишни таъминлаш йўллари. “Худудлар молиявий салоҳиятини юксалтиришда хизмат кўрсатиш соҳасининг аҳамияти” мавзусидаги республика илмий-амалий конференция материаллари тўплами.ТМИ, 2017 йил 12 апрель

11. N Xaydarov. Soliqlar va soliqqa tortish masalalari. O 'quv qo 'llanma. Toshkent: Akademiya, 2007
12. Т.С. Маликов, Н.Х. Хайдаров. Молия: умумдавлат молияси. Тошкент:«IQTISOD-MOLIYA, 2009
13. A.V. Vaxabov, Sh. A. Tashmatov, N.X. Xaydarov, A.V.Vaxabov. Moliyaviy savodxonlik asoslari: o'quv qo'llanma/-Toshkent- 2013
14. Хайдаров Н., Т. Маликов - Бюджет: тизими, тузилмаси, жараёни. Ўқув қўлланма, 2007
15. Т.С. Маликов, Н.Хайдаров. Финансы: государственные финансы. Учебное пособие. Экономика и финансы. Ташкент. 2009
16. Н. Хайдаров. Давлат молиясини бошқариш. Т.:«Академия, 2005
17. Н.Хайдаров. Сравнительный анализ основных макроэкономических показателей Республики Узбекистан. Международная научно - практическая конференция «Процессы цифровой трансформации в экономике, финансах и управлении в условиях пандемии». Казань – Ташкент, 4 мая 2022 г.
18. N. Xaydarov. Issues of enhancing the quality of doctoral education at higher education institutions: European Experience and practices of joint project in higher education reform process in Uzbekistan. Vita Color T.: 2014
19. U.Y.O'roqov, M.B.Moyliyev. Mamlakat investitsiya jozibadorligini oshirish orqali xalqaro kapitalni jalb qilish masalalari. Science and Education, 2022
20. Uchqun Yunusovich Urokov, Zulayho Abdujobir Qizi Tursunova. Actual issues in the management of external debt. Science and Education, 2022. № 12
21. Uchqun O'roqov, Javohir Yomg'Irov. Davlat xaridlarini tashkil etish modellari: afzalliklari va kamchiliklari. Science and Education, 2022. № 12
22. У.Ю.Уроков. Узбекистонда давлат харидларининг такомиллашувининг ҳуқуқий асослари.«Халқаро молия ва ҳисоб» журнали. 2017
23. У.Уроков. Бюджет маблағларидан самарали фойдаланишни таъминлаш йуллари.2017
24. У.Ю. Уроков. К, ишлок хужалиги субъектларини солиқ имтиёзлари орқали рағбатлантириш. Иқтисодиёт ва таълим, 2015
25. У.Уроков. Маҳаллий бюджетлар мустақиллигини оширишга оид назарий қарашлар. "Узбекистоннинг халқаро молия тизимида интеграциялашувни кучайтириш йуллари" мавзусидаги республика илмий-амалий конференция. ТМИ. 2020
26. У.Уроков. Маҳаллий бюджетлар молиявий барқарорлигини белгиловчи курсаткичлар. 2020.
27. У.Ю Уроков, К.Р. Чинкулов. Узбекистонда давлат харидларининг такомиллашувининг ҳуқуқий асослари. «Халқаро молия ва ҳисоб» журнали, 2017

28. У.Уроков. Мах,аллий бюджетлар мустакиллигини оширишнинг устувор йуналишлари. Science and Education, 2022. № 6

29. У.Ўроқов. Бюджет маблағларидан самарали фойдаланишни таъминлаш йўллари. 2017